

2026/1243

15.6.2026.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2026/1243

(2026. gada 11. jūnijs)

par melno graudu alkaloīdu klātbūtnes monitorēšanu barībā

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/32/EK⁽¹⁾ noteic dažu nevēlamu vielu, arī melno rudzu graudu (*Claviceps purpurea*), maksimāli pieļaujamo koncentrāciju barībā.
- (2) Komisijas Ieteikums 2012/154/ES⁽²⁾ ieteica uzraudzīt melno graudu alkaloīdu klātbūtni dzīvnieku barošanai paredzētos graudaugos un graudaugu produktos, ganību/ rupjās lopbarības stiebrzālēs dzīvnieku barošanai un barības maisījumos.
- (3) 2012. gada 28. jūnijā Eiropas pārtikas nekaitīguma iestāde ("Iestāde") pieņēma atzinumu par melno graudu alkaloīdiem pārtikā un barībā⁽³⁾. Iestāde riska novērtējumu ir balstījusi uz galvenajiem *Claviceps purpurea* piederīgiem melno graudu alkaloīdiem, proti, ergometrīnu, ergotamīnu, ergozīnu, ergokristīnu, ergokornīnu un uz attiecīgajiem epimēriem, kuru nosaukumus darina ar izskaņu -inīns. Tā kā attiecībā uz Savienībā importētu barību būtiska nozīme var būt *Claviceps africana* un *Claviceps fusiformis*, būtu jāuzrauga šo dominējošo melno graudu alkaloīdu, attiecīgi jo īpaši dihidroergozīna un agroklavīna, sastopamība. Viens no melno graudu alkaloīdiem, kas parasti sastopami tādās ar endofītiem inficētās zālaugu sugās kā niedru auzene vai ganību airene, ir ergovalīns.
- (4) 2017. gada 6. jūlijā Iestāde publicēja zinātnisku ziņojumu par cilvēku un dzīvnieku eksponētību melno graudu alkaloīdiem ar uzturu⁽⁴⁾. Ziņojumā ir ieteikts turpināt analītisko datu vākšanu par melno graudu alkaloīdiem attiecīgajās barības precēs. Turklāt būtu jāturpina vienlaicīga datu vākšana par melno graudu sklerociju klātbūtni un melno graudu alkaloīdu saturu dažādās barības precēs, lai varētu labāk izprast šo divu mainīgo lielumu attiecības. Monitoringā būtu jāizmanto pieejamas analītiskās metodes ar pietiekamu jutību.
- (5) 2023. gada 30. novembrī Iestāde pieņēma atzinumu par risku dzīvnieku veselībai, kas saistīts ar melno graudu alkaloīdu klātbūtni barībā⁽⁵⁾. Iestāde uzskatīja, ka melno graudu alkaloīdu klātbūtne barībā rada bažas par liellopu un cūku (sivēnu, nobarojamu cūku un sivēnmāšu) veselību. Iestāde uzsvēra, ka ir vajadzīgs vairāk datu par melno graudu alkaloīdu sastopamību, jo īpaši attiecībā uz rupjo lopbarību un sorgo un ergovalīnu/-inīnu rupjajā lopbarībā. Iestādei iesniegtajos datos par sastopamību būtu jāietver pietiekama informācija par analizētajiem barības paraugiem, arī par mitruma saturu, mērķdzīvniekiem un barības maisījuma veidu (kompleksā/papildinošā barība), un būtu jāizmanto jutīgas analīzes metodes.
- (6) Tāpēc ir lietderīgi ieteikt monitorēt melno graudu alkaloīdu klātbūtni barībā visā Savienībā,

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/32/EK (2002. gada 7. maijs) par nevēlamām vielām dzīvnieku barībā (OV L 140, 30.5.2002., 10. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2002/32/oj>).

⁽²⁾ Komisijas Ieteikums 2012/154/ES (2012. gada 15. marts) par monitoringu attiecībā uz melno graudu alkaloīdu klātbūtni dzīvnieku barībā un pārtikā (OV L 77, 16.3.2012., 20. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2012/154/oj>).

⁽³⁾ Zinātniskais atzinums par melno graudu alkaloīdiem pārtikā un barībā. *EFSA Journal* 2012;10(7):2798. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2012.2798>.

⁽⁴⁾ Arcella, D., Gomez Ruiz, J-A., Innocenti, ML un Roldán, R., 2017. Zinātniskais ziņojums par cilvēku un dzīvnieku eksponētību melno graudu alkaloīdiem ar uzturu. *EFSA Journal* 2017;15(7):4902, 53 lpp. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2017.4902>.

⁽⁵⁾ Zinātniskais atzinums par risku dzīvnieku veselībai, kas saistīts ar melno graudu alkaloīdu klātbūtni barībā *EFSA Journal* 2024;22(1):e8496. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8496>.

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm tiek ieteikts ar aktīvu barības aprītē iesaistīto uzņēmēju iesaisti monitorēt melno graudu alkaloidu klātbūtni barībā.
2. Būtu jāanalizē vismaz šādi melno graudu alkaloidi:
 - ergokristīns/ergokristinīns,
 - ergotamīns/ergotaminīns,
 - ergokriptīns/ergokriptinīns (α - un β -izomēri),
 - ergometrīns/ergometrinīns,
 - ergozīns/ergozinīns,
 - ergokornīns/ergokorninīns.

Ieteicams analizēt arī ergovalīnu/ergovalinīnu, agroklavīnu, dihidro-ergozīnu un lolitrēmu B.

3. Kad vien iespējams, paraugā jānosaka sklerociju saturs, lai varētu uzlabot zināšanas par saistību starp sklerociju saturu un atsevišķu melno graudu alkaloidu līmeni.
4. Ieteicamā analīzes metode ir šķīdumhromatogrāfija/tandēma maspektrometrija (LC-MS/MS). Var izmantot arī citas analīzes metodes, ja vien ir pierādījumi, ka par atsevišķiem melno graudu alkaloidiem (vai to epimēru pāriem) tās dod ticamus rezultātus. Kvantitatīvās noteikšanas robežai (LOQ), kas jāsasniedz katra melno graudu alkaloida noteikšanai, vajadzētu būt vismaz 5 $\mu\text{g/kg}$ vai zemākai.
5. Konkrētāk, paraugus ieteicams ņemt no:
 - graudaugiem un no tiem iegūtiem produktiem,
 - stiebrzālēm un no tām iegūtiem produktiem, arī rupjās lopbarības,
 - barības maisījumiem.
6. Lai nodrošinātu, ka paraugi ir reprezentatīvi partijai, no kuras tie ņemti, dalībvalstīm būtu jāievēro ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 152/2009 ⁽⁶⁾ noteiktā paraugu ņemšanas procedūra.
7. Dalībvalstīm tiek ieteikts gādāt, ka analīžu rezultāti regulāri, līdz 2028. gada 30. jūnijam, tiek iesniegti Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei, ievērojot EFSA prasīto datu iesniegšanas formātu, kas atbilst EFSA norādījumiem par pārtikas un dzīvnieku barības standartparaugu aprakstīšanu (SSD2) ⁽⁷⁾ un EFSA specifiskajām ziņošanas papildprasībām.

⁽⁶⁾ Komisijas Regula (EK) Nr. 152/2009 (2009. gada 27. janvāris), ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes barības oficiālajai kontrolei (OV L 54, 26.2.2009., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/152/oj>).

⁽⁷⁾ <https://www.efsa.europa.eu/en/call/call-continuous-collection-chemical-contaminants-occurrence-data-0>.

8. Šis ieteikums aizstāj Komisijas Ieteikumu 2012/154/ES.

Brišelē, 2026. gada 11. jūnijā

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Olivér VÁRHELYI
